

ribus; imo nec ex media illa etate, quæ jam multis vitis abundabat. 2º. Inepte prorsus responderi ab adversariis, ritum illum unctionis, de quo testantur Patres, fuisse tantum ceremoniam ecclesiasticam ac sacramentalem, vel sacramentum sensu solum improprio et latiore dictum; ut ex reflexionibus liquet ad singulorum textus factis, nuncque patebit amplius ex solutione objectionum, quibus utramque conclusionis probationem ex S. Scriptura et traditione impetant hæretici. Unde

127. *Obj. I. contr. prob. 1^{am}.* ex S. Scriptura. 1º. Illa impositio manus, qua usi leguntur Apostoli Act. 8. et 19, non erat sacramentum, sed quædam ceremonia, nimirum oblatio baptizatorum Deo; solebant enim per impositionem manus offerre Deo, quos baptizaverant, ait Calvinus.

2º. Vel certe ad summum erat privilegium singulare, vel mandatum datum præcise Apostolis, ut per impositionem manus gratias gratis datas conferrent fidelibus; ergo modo nos tali signo temerarie utimur. *Conf.* ab eventu; nam ad impositionem manus factam ab Apostolis sequebatur effectus: descendebat Spiritus sanctus sensibiliter; *prophetabant, loquebantur linguis*; etsi vero quis nunc centies imponat manus, nihil tale percipitur; ergo erat privilegium personale Apostolorum; nunc vero nonnisi vacua et inanis ceremonia.

3º. Spiritus sanctus, qui datus legitur in Actibus Apostolorum, erat tantum Spiritus signorum, sive gratiarum gratis datarum, ut miraculorum; non vero gratia sanctificans; ergo. *Prob. Ant. 1º.* Ex Joelis 2., ubi hoc prædicatur: *Effundam de Spiritu meo super omnem carnem, et prophetabunt filii vestri.* 2º. Marc. ult. *Signa autem eos, qui crediderint, hæc sequentur: in nomine meo dæmonia ejicient, etc.* 3º. Ab effectu; passim in Actis observatur, quod ii, in quos descendebat Spiritus sanctus, loquerentur linguis.

4º. Et simul confirmanter ante dicta. Samaritani acceperunt per impositionem manuum Petri et Joannis Spiritum, quo adhuc carebant: sed non carebant Spiritu sancto sumpto pro gratia sanctificante, utpote quem in Baptismo receperant; carebant autem Spiritu sancto sumpto pro gratiis gratis datis; ergo et hunc solum receperunt postea, ut vult S. CHRYSOST. homil. 18. in Acta Apost. n. 2. (opp. t. 9. p. 146. B.) ubi quærit: *quomodo Spiritum sanctum illi Samaritani à Philippo baptizati non receperant?* statimque respondet: *Spiritum acceperant remissionis; Spiritum autem signorum nondum receperant.*

5º. Adventus Spiritus sancti Act. 8. exprimitur voce græca ἐπιπέτωχος, quæ derivatur ab ἐπιπέτω, quod significat *supercado, irruo*; ergo descensus violentus exprimitur, spiritus prophetici, non sanctificantis, qui suavis et lenis est.

128. *Ad 1^{am}.* R. N. *Assertum et rationem.* 1º. Quia inane hoc figmentum est, nullo nixum testimonio. 2º. Per illam impositionem manus dabatur Spiritus sanctus, Act. 8.; ergo non erat simplex oblatio. 3º. Quia offerre Deo baptizatum non est quid majus, quam baptizare, præsertim juxta Calvinum, qui in hac ceremonia nihil esse mysterii ait; ergo potuisset offerre is ipse, qui baptizaverat: sed hoc negat S. Scriptura; nam Act. 8. baptizaverat Philippus; at manus imponere non potuit, sed hujus causa mittun-

tur Petrus et Joannes. Act. 19. præsentem Paulo duodecim baptizantur viri, nec dicitur a quo, quia baptizare poterat quivis alius; sed Paulus solus baptizatis manus imposuit.

129. *Ad 2^{am}.* R. N. *Ant.* Nam 1º. etsi Dominus Apostolos alloqueretur, cum promitteret Spiritum sanctum; in eis tamen toti illum promisit Ecclesiæ. 2º. Quia hunc ritum adhibitum ab Apostolis constanter tenuit Ecclesia ad conferendum Spiritum sanctum, ut constat ex prob. 2^a. *Concl. ex S. Cyr.* quod nunc quoque apud nos geritur. S. Auc. Lib. 15. de Trinit. c. 26. n. 46. *Quem morem in suis præpositis etiam nunc servat Ecclesia.* Sicuti ergo hæc Luc. 22. *Hoc facite in meam commemorationem*, similiaque alia, etsi ad præsentem dicta Apostolos, non erant his solis propria, sed et posteris communia; ita et promissio Spiritus sancti; utrumque enim eadem nos docet Traditio. 3º. Causa promittendi et dandi Spiritum sanctum non minus locum habet in nobis, quam Apostolis; semper enim fideles, etiam post Apostolorum tempora, egebant virtute Spiritus sancti ad confitendam in persecutione et alias intrepide fidem. Igitur promissiones Christi factæ Apostolis de mittendo Spiritu sancto, ut Joan. 14. *Ego rogabo Patrem, et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum*, similesque, etiam posteros attinent.

Ad Conf. R. N. Cons. Etsi enim nunc non ita conferatur amplius Spiritus sanctus visibiliter per dona exteriora gratis data, prophetiæ, linguarum, et similia; confertur tamen adhuc invisibiliter quoad invisibilem gratiam. Neque enim per Spiritum sanctum impositione manus datum fidelibus, hæc præcise exteriora dona intelligi debent, ut dicitur in seq. sed principaliter Spiritus sanctificans, per gratiam scilicet sanctificantem. Cur vero tunc per impositionem manus daretur Spiritus sanctus etiam visibiliter per dona illa exteriora, ratio est, quod initio Ecclesiæ ad plantandam ac nutriendam fidem ejusmodi miracula essent necessaria, observante Auc. L. 3. de Bapt. *contr. Donat. c. 16.* ubi, *Neque enim, inquit, temporalibus et sensibilibus miraculis attestantibus, per manus impositionem modo datur Spiritus sanctus, sicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei et Ecclesiæ primordia dilatanda. Quis enim nunc hoc exspectat, ut ii, quibus manus ad accipiendum Spiritum sanctum imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed invisibiliter et latenter intelligitur propter vinculum pacis eorum cordibus divina charitas inspirari.* Unde sicut non sequitur: Initio Ecclesiæ, qui credebant, patrabant miracula, juxta illud Marc. ult. *Signa eos, qui crediderint, hæc sequentur: super ægros manus imponent, et bene habebunt, etc.*: sed iste fidei effectus nunc cessavit; ergo fides nunc inanis et otiosa est; quia adhuc habet effectum suum principalem, qui est vivificare, juxta illud ad Hebr. 10. *Justus autem meus ex fide vivit*: Ita nec impositio manus nunc otiosa est, licet dona illa exteriora cessent; quia adhuc habet effectum alterum principalem, qui est conferre Spiritum sanctum invisibiliter, sive gratiam sanctificantem.

130. *Ad 3^{am}.* R. N. *A.* Nam 1º. dona illa gratis data non sunt, nec dicuntur in Scriptura *Spiritus sanctus* simpliciter et absolute; cum hæc esse possint in peccatoribus; in quibus tamen non est Spiritus sanctus simpliciter et

absolute; ergo non tantum dona illa gratis data; sed principaliter gratia sanctificans tanquam effectus illius impositionis manus *ordinarius*; dona vero illa ceu *extraordinarius* ad dilatandam fidem et Ecclesiam, ut dictum; quo satisfit probationibus Antec. 2°. Dona illa gratis data non dabantur semper, nec erant communia omnibus, ut patet ex 1. ad Cor. 12. *Numquid omnes prophetant? numquid omnes loquuntur linguis?* sed Spiritus sanctus per illam impositionem manus dabatur omnibus, ut clare colligitur ex Act. 8. et 19. Demum 3°. dabatur Spiritus sanctus quem promiserat Christus Joan. 14. *ut maneat vobiscum in æternum*; sed hic est Spiritus sanctificans, non dona illa gratis data, quia hæc pridem cessarunt.

131. Ad 4^{um}. R. C. M. D. min. Non carebant gratia sanctificante simpliciter, scilicet *regenerativa* in Baptismo accepta C. non carebant gratia sanctificante quoad augmentum et perfectionem, sive qua *corroborativa* in fide N. Addo, argumentum hoc probare, nec Apostolos in Pentecoste accepisse ullam sanctificantem gratiam; nam pariter dicam: Apostoli tunc acceperunt Spiritum, quo adhuc carebant: atqui non carebant Spiritu sancto relative ad gratiam sanctificantem; hanc enim jam ante acceperant; ergo. Sed hoc aperte falsum est, repugnans promissioni Christi Luc. ult. *Sedete in civitate, donec induamini virtute ex alto*; sed hæc *virtus ex alto* erat gratia interior corroborans Apostolos, ut ex eorum immutatione constitit, cum qui ante timidi et meticulosi se continerent domi, hoc Spiritu sancto interius imbuti prosilirent in publicum, ac, non obstantibus quibusvis minis et terroribus, libere prædicarent, et confiterentur Christum.

Ad S. CHRYSOSTOMUM R. Eum sub Spiritu signorum non excludere, sed simul comprehendere Spiritum gratiæ corroboratiæ; nam post verba objecta subdit (n. 3.) *Philippus unus ex septem discipulis erat... ideo baptizans, Spiritum sanctum non dabat; neque facultatem habebat; hoc enim donum solum Apostolorum erat... Nam virtutem quidem septem illi discipuli acceperant faciendi signa; non autem dandi aliis Spiritum sanctum. Igitur hoc erat in Apostolis singulare. Unde et præcipuos, et non alios videmus hoc facere.* Igitur, CHRYSOSTOMI ætate, episcopi et non alii conferebant Spiritum sanctum per impositionem manus: atqui ea ætate non conferebant Spiritum signorum, quia hæc tunc desierant; igitur conferebant Spiritum sanctificationis ad robur, sive corroborantem per gratiam. Proinde cum Spiritum sanctum nunc dicat conferri solis ab episcopis, ut olim ab Apostolis, liquet, CHRYSOSTOMUM per *Spiritum signorum* non exclusisse Spiritum sanctificationis, sed hunc subintellexisse.

132. Ad 5^{um}. R. Etiam significat *illabor*; hoc vero frequenter etiam descensum suavem significat, ut legere est apud CICER. L. de finibus, ubi voluptatis suavitatem per illapsum exprimit: *nam, inquit, si ea voluptas esset, quæ quasi titillaret sensus, et ad eos cum suavitate afflueret, et illaberetur.* S. Lucas igitur apposite usus est voce græca, quæ utrumque descensum exprimeret, violentum, Spiritui signorum proprium; et suavem, qui proprius Spiritui sanctificanti est. Sed et eadem voce græca utitur Lucas ad exprimendam gratiam sanctificantem Act. 14. v. 15. *Cum cepissem loqui, ait S. Petrus, cecidit (in græco: ἐπέπεσε) Spiritus sanctus super eos; sed*

hic Spiritus sanctificans indicatur, ut colligitur ex sequentibus, præsertim v. 18. ubi refertur, quod fideles, qui mirabilem hujusmodi descensum Spiritus super gentiles a Petro audiverant, *glorificaverunt Deum dicentes: ergo et gentibus pœnitentiam dedit Deus ad vitam.* Igitur gratia per hunc sancti Spiritus descensum collata, non erat præcise gratis data, sed sanctificans, scilicet conversionis, et vivificans.

133. Obj. II. Cont. prob. 2^{um}. ex Tradit. 1°. Ex primis Ecclesiæ Patribus et Scriptoribus plures silent de sacramento Confirmationis; alii vero de ea loquuntur ut ceremonia post Baptismum peragi solita, vel hujus appendice; ergo.

2°. Sacramentum Confirmationis juxta Catholicos iterari non potest: sed illa impositio manus post Baptismum, de qua loquuntur Patres laudati, poterat iterari; ergo non erat sacramentum Confirmationis. Prob. min. 1. Ex facto S. STEPHANI Papæ, qui redeuntibus ab hæresi imponebat rursum manus, etsi rebaptizare eos nollet; quod ei vitio vertit S. CYPRIANUS, eum inde impugnans, quod illis de novo imponeret manus, eos rebaptizare tamen nollet. 2. Ex S. AUG. L. 3. de Bapt. contr. Donatist. cap. 16. dicente: *Manus autem impositio, non sicut Baptismus, repeti non potest. Quid enim est aliud, nisi oratio super homines.*

3°. Apostoli per manus impositionem non dabant Spiritum sanctum tantum hujus effectum; sed illum tantum oratione sua impetrabant, ut ait S. AUG. L. 13. de Trinit. cap. 26. n. 46. *Orabant quippe, ut Spiritus sanctus veniret in eos, quibus manus imponebant, non ipsi eum dabant; ergo impositio illa manus non censebatur esse sacramentum; hoc enim effectum suum, juxta nos, ex opere operato producit.*

134. Ad 1^{um}. R. Quoad membr. 1^{um}. N. Cons. Plures etiam nihil de Baptismo, nihil de Eucharistia scripserunt, ut ATHENAGORAS, TATIANUS, alique; num ideo etiam hæc sacramenta non sunt? Nimirum sæpe non poscebat, ut de sacramentis vel singulis, vel quibusdam scriberent, ratio et scopus scribendi, aliæque causæ. Vide de hoc argumento jam dicta in Tract. de Sacram. in gener. num. 28.

Quoad membr. 2^{um}. R. N. Ass. cujus falsitas constat ex laudatis Patrum sententiis, quibus impositionem hanc distinguunt a Baptismo: illi effectum singularem ab effectu Baptismi distinctum tribuunt: administrationem illius solis aiunt episcopis esse propriam. Dabatur quidem plerumque impositio hæc statim post Baptismum neophytis; at non ideo erat ceremonia ad Baptismum pertinens, sicut neque Eucharistia, licet illa juxta disciplinam Ecclesiæ veteris pariter post Baptismum neophytis daretur ab Episcopo. Dixi: *plerumque*; nam nec semper impositio illa manus continuo Baptismum sequebatur; cum semper Apostoli non essent præsentés, nec episcopi, ut de baptizatis a Philippo Samaritanis Act. 8. liquet.

135. Ad 2^{um}. R. N. min. Ad prob. 1^{am}. R. Impositio manus facta a S. Stephano redeuntibus ab hæresi erat *reconciliatoria*; non *confirmatoria*, nisi pro illis, qui forte nondum confirmati fuerant. S. CYPRIANUS vero inde quidem arguebat contra STEPHANUM, sed ex supposito erroneo, quod putaret,

impositionem illam manus esse confirmatoriam, etiam pro illis qui confirmati jam fuissent; in quo deceptus fuerat, ut nunc amplius patebit.

Ad prob. 2^{am}. R. Etiam S. Aug. de impositione manus reconciliatoria loquitur, 1^o. quia alias passim docet, Confirmationem fieri *chrismate*, ut constat ex locis in Concl. cit.; hic vero non modo nihil de chrismate memorat, sed clare declarat, se loqui de impositione manus sine chrismate, consignatione; alias non diceret: *Quid enim est aliud, nisi oratio?* Sic vero fieri solebat reconciliatio redeuntium ab hæresi ad Ecclesiam. 2^o. Quia constanter alias, ac præsertim L. 2. contra lit. Petilian cap. 104. docet, æque parum iterari Confirmationem, quam Baptismum posse; sed utrumque sacramentum esse et in hominibus pessimis, in operibus carnis vitam consumentibus, et regnum cælorum non possessuris. 3^o. Quia, ut ipse fatetur Calvinus, et constat ex ipso contextu, S. Aug. loquitur eo loco de *reconciliatione hæreticorum*; sed quoad hos manus impositio reconciliatoria distincta fuit in Ecclesia præsertim Occidentali a confirmatoria, ut diserte testatur VIGILIUS Papa epist. 2. ad Eutherium c. 3. (Lab. t. 5. p. 312. E.), et S. GREGORIUS L. 11. epist. 67. (opp. t. 2. p. 1167.) Igitur consuetudo Ecclesiæ Occidentalis fuit, hæreticos recipere impositione manus ad pœnitentiam, quæ erat reconciliatoria tantum; nisi forte nondum fuissent confirmati, tunc primo sic reconciliabantur, ac postea, ut modo facimus cum Protestantibus, confirmabantur.

136. *Ad 3^{am}.* R. D. M. Non dabant Spiritum sanctum visibiliter, quantum ad dona gratis data C. hæc enim erant effectus Confirmationis extraordinarius et accidentalis; quæ non dabant Apostoli, sed orabant, ut darentur a Deo, quod vult S. AUGUSTINUS: non dabant Spiritum sanctum invisibiliter, quantum ad gratiam sanctificantem N. Si enim et hunc non nisi orando contulissent Apostoli, non fuerat sane necessum, ut Petrus et Joannes ad Samaritanos mitterentur; æque enim pro his orare poterant Hierosolymis, quam in Samaria.

137. *Obj. III.* 1^o. Ritus hic imponendi manus non habet in Scripturis sacris promissionem gratiæ; ergo. 2^o. Confirmationem olim non fuisse annumeratam sacramentis, colligitur, quod Ecclesia græca, Æthiopes, Armeni, Arabes, aliique orientales Christiani illam non accenseant sacramentis. 3^o. Doctores Catholici circa materiam illius, ministrum, adhuc dissentiant. Nescitur etiam, ubi, quando institutum sit; ergo.

138. *Ad 1^{am}.* R. N. A. Promissio gratiæ habetur 1^o. Joan. 14. v. 16. item: 15. v. 26. ac 16. v. 7. Actor. 1. v. 8. 2^o. Hæc promissio Spiritus sancti ipso constat facto Apostolorum, per impositionem manus Spiritum sanctum omnibus baptizatis conferentium. 3^o. Ex traditione, qua constat, Spiritum sanctum ab omni ævo traditum fuisse in Ecclesia per Confirmationis ritum.

139. *Ad 2^{am}.* R. Omnia falsa sunt. Nam Ecclesia græca constanter Confirmationem sacramentis accensuit; ut constat 1^o. ex S. CYRILLO cit. in Concl. ac Conc. LAODICENO ibid. 2^o. Ex Conc. FLORENT., in quo nihil de hoc sacramento actum cum Græcis, circa quod cum Latinis consenserant semper, teste GREG. PROTOSYNCELLO, qui Synodo interfuit, ac contra Marcum Ephe-

sinum in Apol. septem sacramenta defendit. 3. Ex Ritualibus Græcorum antiquissimis editis a P. GOAR. 4^o. Ex responso Jeremiæ Patriarchæ dato legatis Confessionis Augustanæ, ac variis Synodis, quibus et Lutherus et Calvinus, etiam quod hoc aliaque sacramenta negarent, damnati. De Æthiopicis id pariter falsum esse testatur ALVAREZ monachus in Itinerario Æthiop. Ac quidem de Armenis patet 1^o. ex epist. GREGORII VII. ad Archiepiscopum Synnadensem an. 1080., ex epist. BENEDICTI XII. ad regem et Patriarcham Armenorum, ex Conc. FLOR. ut ante. Pariter falsum est de cæteris Orientis populis.

140. *Ad 3^{am}.* R. N. Cons. Numquid etiam Lutherani et Calvinistæ inter se de materia et forma Baptismi dissentiant? Lutherus in Sympos. cap. 17. dubitat, annon in lacte et vino conferri possit: pro forma eidem sufficit, baptizare *in nomine Domini*; negant alii: ac tamen Baptismum sacramentum affirmant. Nimirum dum circa rei naturam solum est disputatio, non ideo rei negatur existentia, quin potius ea supponitur. Sic Philosophi dissentiant quoad naturam, motum Solis; num ideo Sol ipse non existet? Sic Theologi, etsi quoad aliqua dissentiant, omnes tamen Confirmationem sacramentum credunt.

Par ratio est quoad Confirmationis institutionem. Numquid etiamnum, quando Baptismus institutus sit, controversum est, diversis diversa sententibus? At sacramentum tamen est, manetque. Cæterum communis creditur, instituta fuisse Confirmatio post Christi resurrectionem, quo tempore usque ad ascensionem egit cum Apostolis *loquens de regno Dei*. Act. 1. De quo tempore ait S. LEO serm. 1. de Ascens. c. 2. *Magna in eis confirmata sacramenta, magna sunt revelata mysteria.*

ARTICULUS II.

QUÆ SIT SACRAMENTI CONFIRMATIONIS MATERIA?

141. Non hæreo hic in inquirenda Confirmationis materia remota; cum, quæ ea sit, hoc ipso pateat per se, si de materia proxima constiterit, quæ scilicet materiæ remotæ applicatio est. Duplex vero ritus externus, vel materia in hoc sacramento occurrit; 1^o. impositio manus; 2^o. chrismatio, vel unctio chrismatica in fronte. Præterea impositio manus duplex in sacramento hoc intervenit; *prima*, quæ a chrismatione sejuncta ac diversa est; dum episcopus, extensis supra confirmandos manibus, oratione præscripta Spiritum sanctum advocat. *Secunda*, quæ chrismationi conjuncta est, nec ab hac distinguitur, dum episcopus imposita capiti confirmandi manu, pollice frontem signat, ungitque dicens: *Signo te signo crucis, et confirmo te chrismate salutis in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti*. Hinc quænam ex his materia essentialis sit, sive necessaria necessitate sacramenti Confirmationis; magna est inter Theologos controversia, et opinionum conflictus.

Pro impositione manus prima post PETRUM AUREOLUM Archiepiscopum Aquensem et Cardinalem, qui initio sec. XIV. floruit, stat JACOBUS SIRMONDUS noster in utroque Anthirrhético, RIGALTIIUS in Not. ad epist. 59. Cypriani,